కావ్యప్రయోజనాలు

ఉపన్యాసకుడు

డా.రామక పాండురంగ శర్మ

కావ్యానికి ప్రయోజనం ఉంటుందా?

- ప్రయోజనం లేనిది ఎవరైనా ఏ పనైనా చేస్తారా ?
- ప్రయోజనమనుద్దిశ్య న మందోపి ప్రవర్తతే

- మరి కావ్యప్రయోజన మనేది కవికా ? పాఠకునికా ?
- ఇద్దరికీనూ....

కావ్యప్రయోజనాలు

1. కావ్యం సద్ దృష్టాఽదృష్టార్థం ప్రీతికీర్తిహేతుత్వాత్|

- వామనుడు, కావ్యాలంకారసూత్రవృత్తిః

(కీర్తిం స్వర్గఫలం ప్రాహుః ఆసంసారం విపశ్చితః| - తౌతభట్టు , కావ్యస్వరూపం)

(కావ్యంవల్ల ప్రీతి,కీర్తి కలుగడంవల్ల దృష్ట,అదృష్ట ఫలాలు లభిస్తాయి)

2. చతుర్వర్గ ఫలప్రాప్తిః సుఖా దల్పధియామపి|

కావ్యాదేవ యత స్తేన తత్స్వరూపం నిరూప్యతే|| - విశ్వనాథుడు, సాహిత్యదర్పణమ్

(అల్పబుద్ధులకు కూడా సులువుగా చతుర్వర్గఫలప్రాప్తి కలుగుతుంది)

కావ్యప్రయోజనాలు

3. ధర్మార్థ కామమోక్షేషు వైచణ్యం కలాసు చ।
   కరోతి కీర్తిం ప్రీతిం చ సాధుకావ్యనిషేవణమ్(నిబంధనమ్)

(మంచి కావ్యాన్ని రాయడం/చదవడం వల్ల ధర్మార్థకామమోక్షాల్లో, కళలయందు పాండిత్యాన్ని, కీర్తిని,ప్రీతిని కలిగిస్తుంది) – భామహుడు, కావ్యాలంకారః.

4. కావ్యం యశసేఽర్థకృతే వ్యవహారవిదే శివేతరక్షతయే।
   సద్యః పరనిర్వృతయే కాంతాసమ్మితతయోపదేశయుజే॥ మమ్మటుడు, కావ్యప్రకాశః

(కావ్యం వల్ల యశస్సు,సంపద,వ్యవహారజ్ఞానం, అమంగళనాశం, సద్యః రసానందం, కాంతాసమ్మితమైన ఉపదేశము కలుగుతాయి.)

కావ్యప్రయోజనాలు

5. యద్ వేదాత్ ప్రభుసమ్మితాదధిగతం శబ్దప్రధానాత్ చిరం
యచ్చార్థప్రవణాత్ పురాణవచనా దిష్టం సుహృత్సమ్మితాత్।
కాంతా సమ్మితతయా యయా సరసతా మాసాద్య కావ్యశ్రియా
కర్తవ్యే కుతికీ బుధో విరచిత స్తస్మై స్పృహాం కుర్మహే ॥ (విద్యానాథుడు, ప్రతాపరుద్రీయం)

6. వేదంబుల్ నృపశాసనంబులు; సుహృద్ విజ్ఞాపనంబుల్ పురా
ణాది గ్రంథము; లంగనాజన విలాసాలాప లీలాసమ
ప్రాదుర్భావములౌర కావ్యములు కర్తవ్యోపదేశక్రియా
వాద ప్రక్రియనెన్న కావ్యమహిమల్ వర్ణింపగా శక్యమే.(భట్టుమూర్తి, కావ్యాలంకారసంగ్రహం)

ఉపదేశము...

వేదాలు	శబ్దప్రధానాలు	ప్రభుసమ్మితాలు
పురాణాదులు	అర్థప్రధానాలు	మిత్రసమ్మితాలు
కావ్యాలు	రసప్రధానాలు (సరసములు)	కాంతాసమ్మితాలు

కావ్యప్రయోజనాలు

1. ధర్మం	6. ప్రీతి
2. అర్థం	7. వ్యవహారజ్ఞానం
3. కామం	8. శివేతరక్షతి
4. మోక్షం	9. సద్యః పరనిర్వృతి
5. కీర్తి	10. కాంతాసమ్మితోపదేశం

Teluguthesis.com

కావ్యప్రయోజనాలు

1. ధర్మం :- కావ్యగత భగవత్ స్తోత్రాదులవల్ల, ధర్మ ప్రబోధం వల్ల . . . .
2. అర్థం :- ధావకాది కవులకు శ్రీహర్షాదుల వలన . . .
3. కామం :- అర్థ లాభంవల్ల కోరికలు నెరవేరుట
4. మోక్షం :- ధర్మ సిద్ధివల్ల మోక్ష సిద్ధి
5. కీర్తి :- కాళిదాసాదులకు కీర్తి కలిగింది
6. ప్రీతి :- ఆనందం కలుగుతుంది

కావ్యప్రయోజనాలు

7. వ్యవహారజ్ఞానం :- విష్ణుశర్మ కథలవల్ల రాకుమారులకు విశేషమైన జ్ఞానం కలిగింది.

8. శివేతరక్షతి :- మయూరకవికి సూర్యశతక రచనవల్ల సూర్యానుగ్రహం, నారాయణభట్టతిరీ కవికి నారాయణీయం రచనవల్ల ఆరోగ్యం చేకూరింది.

9. సద్యః పరనిర్వృతి :- వెంటనే రసానందం కలుగుతుంది.

10. కాంతాసమ్మితోపదేశం :- కాంతోపదేశంలా ఆనందంగా ధర్మమార్గంలో పెడుతుంది.

ధన్యవాదాలతో ....

డా. రామక పాండురంగ శర్మ

http://academy.teluguthesis.com/

సమర్పణ